

EU er lei av sveitsiske spesialavtalar. Ein mogleg utgang på striden kan bli at Sveits blir lagt under **EFTA-domstolen**.

Vil ha slutt på eigne avtalar for Sveits

Sveits er i gang med å reforhandle sitt forhold til EU. EUs krav til alpelandet er stikk i strid med dei mellomstatlege avtalane som til no har lagt grunnlaget for handel og samarbeid mellom Sveits og EU. Det gjer at forhandlingane står i stampe.

– EU har sett fram fire krav. Dei vil ha raskare integrering av EU-reglar i det sveitsiske lovverket, at Sveits skal innarbeide rettspraksisen frå EU-domstolen, at avtaleverket skal overvakast frå begge sider og at ein eigen domstol skal avgjere usemjer, fortel Carl Baudenbacher, som er professor i juss ved eliteuniversitetet St. Gallen i Sveits og president i EFTA-domstolen. Tidlegare denne månaden var han vert for ein konferanse om framtida for Sveits, EU og EFTA, der representantar alle partane deltok.

Norsk debatt

Den såkalla sveitsiske modellen for samarbeid med EU har fått merksemd i den norske EU-debatten etter ei Sentio-måling der 52 prosent svarte at dei heller vil ha ein handelsavtale med EU enn dagens EØS-avtale. Samstundes er det kjent at den sveitsiske samarbeidsforma, med 120 mellomstatlege avtaler og diplomatiske forhandlingar om usemjer, er svært lite populær i Brussel.

– EU sida meiner at det har blitt for tungt å handtere 120 mellomstatlege avtaler gjennom vanleg diplomati. Det er både svært tidkrevjande og uheldig for rettstryggleiken. I tillegg skjer forhandlingane i lukka rom, fortel Baudenbacher.

Eigen domstol

Under Baudenbachers konferanse hevda EUs representan-

tar at dei 120 avtalene Sveits har med EU i dag i praksis gjer landet til ein del av EUs indre marknad. Dette er bakgrunnen for EU-sidas krav om at alpelandet raskare må tilpasse seg EU-retten og godta at ein eigen domstol dømmer i tvistesaker.

Det er særleg dette siste kravet som er viktig for EU.

– Det ser ut til at EUs forhandlarar trur at det er mogleg å få Sveits til å akseptere ESA og EFTA-domstolen som overvakarar og domstol samstundes med at Sveits held fram med å ha dei mellomstatlege avtalane sine, fortel Baudenbacher.

Vanskeleg for Sveits

Representantane for Sveits heldt fast på at dei ønskjer at avtalane med EU framleis skal vere mellomstatlege. Dei hevda også at sveitsiske domstolar gjer alt dei kan for å sørje for at sveitsisk rettspraksis er i tråd med EUs rettspraksis.

– Folk i Sveits veit ikkje så mykje om forhandlingane mellom

SVEITSISK MODELL

«Folk i Sveits veit ikkje så mykje om forhandlingane mellom EU og Sveits.»

CARL BAUDENBACHER,
PRESIDENT I EFTA-DOMSTOLEN

Fakta

Sveits og EU

- * Sveits er EFTA-medlem og var med på å forhandle fram EØS-avtalen.
- * I 1992 sa landet nei til EØS-avtalen etter ei folkerøysting.
- * I dag er forholdet mellom EU og Sveits regulert gjennom 120 avtalar.
- * EU er misfornøgd med dei 120 avtalene og ønskjer at avtalene skal overvakast av eit uavhengig ikkje-sveitsisk organ.
- * Sveits held fast på at avtalane framleis berre skal vere bilaterale.

EU og Sveits. Etter at Sveits sa nei til EØS-avtalen 6. desember 1992, vart mellomstatlege avtalar med konfliktløysing gjennom diplomatiet rekna som ei nødløysing som kunne gi sveitsisk industri tilgang til EUs indre marknad, fortel Baudenbacher. Slik han ser det er den sveitsiske løysinga ingen eigentleg samarbeidsmodell, men ei lite gunstig naudløysing.

Stillstand

Som følge av dei langvarige usemjene om framtida for dei sveitsiske avtalene, har det ikkje kome til nye avtalar sidan 2006. I dag klagar sveitsisk elektrisitetsindustri over at heimlandet står utan nye avtalar for elektrisitetssektoren. Avtalen er spesielt viktig for Sveits fordi mykje elektrisitet til og frå andre nabolanda blir leia gjennom landets elektrisitetsnett.

– EU har ikkje ønskja å avslutte forhandlingane utan at desse andre institusjonelle spørsmåla er løyst først, fortel Baudenbacher.

ASTRID SVERRESDOTTER DYPVIK
astrid.dypvik@nationen.no

Sveitsiske forhandlingar: I Sveits er skepsisen til overnasjonalitet stor, både på

50,5 prosent av

Berre 35,3 prosent av islendingane meiner at landet bør halde fram sine forhandlingar om EU-medlemskap, viser ei fersk meningsmåling.

Island har sidan juni i år forhandla om EU-medlemskap. Skulle landet bli medlem, blir Noreg og ministaten Liechtenstein åleine med EØS-avtalen. Førebels er islendingane skeptiske. I ei fersk meningsmåling svarar heile 50,5 prosent at dei meiner Island bør trekkje EU-søknaden sin. Berre

35,3 prosent seier at dei vil at forhandlingane skal halde fram.

Sterk motstand

– Meningsmålingane har heile tida vist eit stort fleirtal mot islandsk EU-medlemskap, seier Gunnlaugur Snær Ólafsson rådgjevar for organisasjonen Heims-